Stress & burn-out bij Vlaamse geneeskundestudenten: prevalentie & oorzaken

Haio: WOUTERS Julie , V.U.B.
Promotor: VANDEVOORDE Jan , V.U.B.
Praktijkopleider: VAN DEN WINCKEL Luc

Context: Stress en burn-out zijn alomtegenwoordig in onze huidige maatschappij met nationaal en internationaal verontrustende cijfers bij artsen en artsen in opleiding. Ook geneeskundestudenten zouden volgens onderzoek meer mentale problemen ondervinden dan hun leeftijdsgenoten die andere studierichtingen ambiëren. Aangezien burn-out een significante impact kan hebben op persoonlijke gezondheid, kan dit ook zijn weerslag hebben op het professionalisme van geneeskundestudenten en de kwaliteit van de patiëntenzorg. Ondanks de internationale interesse naar burn-out bij geneeskundestudenten, werd tot op heden nog geen specifiek onderzoek verricht naar burn-out bij Vlaamse geneeskundestudenten.

Onderzoeksvraag: De primaire onderzoeksvraag heeft tot doel de prevalentie van burn-out bij Vlaamse geneeskundestudenten te achterhalen. De secundaire onderzoeksvragen peilen naar de werkingsmechanismen, beschermende en uitlokkende factoren in de ontwikkeling van stress en burn-out bij deze studiepopulatie alsook naar het ziekteverzuim vanwege ziekte of andere gezondheidsredenen. Tot slot wordt nog gepeild in welke mate deze studenten bereid zijn professionele hulp in te roepen bij mentale problemen en hun kennis met betrekking tot de aangeboden professionele hulp aan hun faculteit.

Methode: Voor dit dwarsdoorsnede onderzoek werd in de periode april ' juni 2017 een elektronische enquête verricht, waarbij 1379 geneeskundestudenten een uitnodiging tot deelname ontvingen. Het onderzoek richtte zich tot alle bachelor en master geneeskundestudenten die voor het academiejaar 2016-2017 officieel ingeschreven waren aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en Universiteit Antwerpen (UA). De enquête bestond uit socio-demografische vragen alsook gestandaardiseerde vragenlijsten die peilden naar burn-out, bevlogenheid, hulpbronnen en taakeisen, veerkracht, herstelbehoefte en ervaren gezondheid.

Resultaten: De enquête werd door 336 respondenten (respons rate 24.4%) volledig ingevuld. De prevalentie van burn-out bedroeg 20.2%, en 30.1% vertoonde een hoog risico op het ontwikkelen van burn-out. Het risico op burn-out verschilde statistisch significant ($p < 0.05$) voor de variabelen opleidingsjaar, tevredenheid over de woonsituatie en hobby. Hierbij scoorden vooral respondenten uit de 2e en 3e master hoger op burn-out alsook respondenten die neutraal of ontevreden waren over hun woonsituatie of geen hobby hadden. De voornaamste uitlokkende factoren bleken werk-thuis interferentie, werkdruk en emotionele belasting, volgens rangorde van sterkte. De steun van medestudenten kon als belangrijkste beschermende factor geïdentificeerd worden. 56% van de respondenten kon het voorbije jaar wel eens niet studeren of lessen noch stages bijwonen wegens ziekte, met een ziekteverzuim van gemiddeld 8 dagen. Tot slot gaf 40% van de respondenten aan te weten waar ze met mentale problemen aan hun faculteit terecht kunnen en zou 63% bereid zijn bij dergelijke problematiek professionele hulp in te roepen.

Conclusie: Burn-out is een reëel bestaande problematiek gebleken bij Vlaamse geneeskundestudenten. Het risico op burn-out bleek in relatie te staan tot het opleidingsjaar, de tevredenheid over de woonsituatie tijdens de werkweek en het al dan niet hebben van een hobby. Werk-thuis interferentie, werkdruk en emotionele belasting bleken uitlokkende factoren in de

ontwikkeling van burn-out, steun van medestudenten een beschermende factor. Er dienen bijgevolg bijkomende beleidsmatige inspanningen geleverd te worden om het risico op burn-out bij Vlaamse geneeskundestudenten in te perken. Ook de opvangmogelijkheden voor studenten met mentale problemen moeten verder uitgebreid worden en dienen verdere bekendheid te verwerven om de vraag naar hulp beter tegemoet te komen.